

Bladluis

Nieuwsbrief van de KNNV Alkmaar - Den Helder
dertiende jaargang, nummer 1, mei 2023

De lente lonkt, ga mee op pad!

De verschillende werkgroepen zijn weer lekker op dreef. Zo starten de excursies van de Plantenwerkgroep weer. Ga een keer mee en leer de planten op naam brengen! De Strandwerkgroep gaat maandelijks op pad om de stranden af te struinen. Verder hebben de Dinsdag- en Woensdaggroep wekelijks een activiteit. De Paddenstoelenwerkgroep is dit voorjaar al een paar keer op pad geweest, waarbij mooie waarnemingen zijn gedaan! Verder is er ook al een insectenexcursie georganiseerd en zullen er nog meer volgen. En wanneer je een ijsvogel tegenkomt tijdens het broedseizoen: geef het door, zodat de Ijsvogelwerkgroep de broedgevallen in beeld kan brengen. Ondertussen lopen de natuurcursus en de plantendeterminatiecursus en is een paddenstoelencursus voor het najaar in voorbereiding. Zo zijn we als KNNV weer flink actief!

Plantenwerkgroep weer van start

Het groeiseizoen heeft een voorzichtige start gemaakt, maar is inmiddels volop aan de gang. We gaan op de dinsdagavonden weer op pad om de plantengroei van dichtbij te bekijken. Er worden inventarisatieexcursies georganiseerd, waarop alle plantensoorten die we tegenkomen op naam worden gebracht. Wanneer je interesse hebt om mee te gaan kun je je opgeven bij Pieter Korstanje: f2hheipie@hetnet.nl

Bioblitz Volkstuinvereniging de Kromme Sloot

Vorig jaar heeft onze KNNV-afdeling het voedselbos in ontwikkeling, De Groene Oase geïnventariseerd op Flora en Fauna. Dit jaar gaan we het volkstuincomplex de Kromme Sloot, langs de westrand van Alkmaar onderzoeken. Er komen weer excursies door de verschillende werkgroepen en verder kunnen individuele leden hun waarnemingen doorgeven. Voor de Bioblitz wordt een speciale pagina aangemaakt op Waarneming.nl.

Groen netwerk Dijk en Waard

Vanuit de IVN Natuurwerkgroep Dijk en Waard is een verkenning gestart hoe de samenwerking op het werkveld groen, natuur en biodiversiteit in de gemeente Dijk en Waard versterkt kan worden. Er gebeurt veel in de gemeente en het is van belang om kansen te benutten voor groen, en natuurlijk de risico's beperken. Wie vanuit de KNNV mee wil denken kan zich melden bij onze secretaris: secretaris_alkmaar@regioalkmaar.knnv.nl

Denk mee over het landelijk gebied!

Alle inwoners van Noord-Holland kunnen vanaf 21 april tot 26 mei meedenken over de toekomst van het landelijk gebied. De provincie vraagt in een online inwonersraadpleging hun mening over wat zij belangrijk vinden en hoe zij de toekomst van het landelijk gebied in Noord-Holland voor zich zien.

De resultaten van de raadpleging worden gebruikt bij het maken van het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG), het gebiedsplan dat de provincie op 1 juli bij het Rijk inlevert. De raadpleging is in te vullen op raadpleginglandelijkgebied.nl. Na afloop van de raadpleging worden de resultaten voorgelegd aan de nieuwe Provinciale Staten van Noord-Holland. Die buigen zich op 1 juni over de resultaten en over de startversie van het PPLG. Op 12 juni debatteren de volledige Staten hierover in de Provinciale Statenvergadering om tot richtinggevend advies te komen. De adviezen worden verwerkt in de startversie van het PPLG, dat de provincie op 1 juli 2023 oplevert bij het Rijk. De resultaten van de raadpleging worden ook gebruikt bij de verdere uitwerking van het PPLG in Noord-Holland.

Onlinelezingen Nederlandse Mycologische Vereniging

- 22 mei *De boeiende wereld van de roesten*, door Aad Termorshuizen
Aad neemt ons mee in de wondere wereld van de roestschimmels. Ze zijn bijzonder omdat ze wel vijf verschillende sporen kunnen vormen: geen ander organisme doet dit hen na. Roestschimmels komen alleen op groene, levende planten voor. Nederland heeft een kleine 300 soorten. Terwijl een deel van de soorten de voedselvoorziening bedreigt, dragen de soorten die in de natuur voorkomen bij aan plantenbiodiversiteit. Roestschimmels zijn talrijk en eenvoudig waar te nemen: na de lezing kunt u binnen 100 meter afstand al een roestschimmel vinden! Hoe dat kan, wordt toegelicht in deze lezing.
Zoom-link <https://us06web.zoom.us/j/5531406260>

- 29 mei *Schimmelsnelwegen onder onze voeten*, door Vasilis Kokkoris
Mycorrhizaschimmels vertegenwoordigen een van de meest voorkomende terrestrische symbioses op aarde. Deze groep bodemschimmels vormt een mutualistisch samenlevingsverband (een symbiose waar de betrokken partners beide voordeel van hebben) met bijna alle planten op onze planeet. Planten leveren via hun worteluitlopers koolhydraten en vetten aan hun schimmelpartners in ruil voor mineralen die de schimmels voor ze uit de bodem halen. Plantenwortels en schimmeldraden vormen daarbij complexe, onderling verbonden, netwerken.

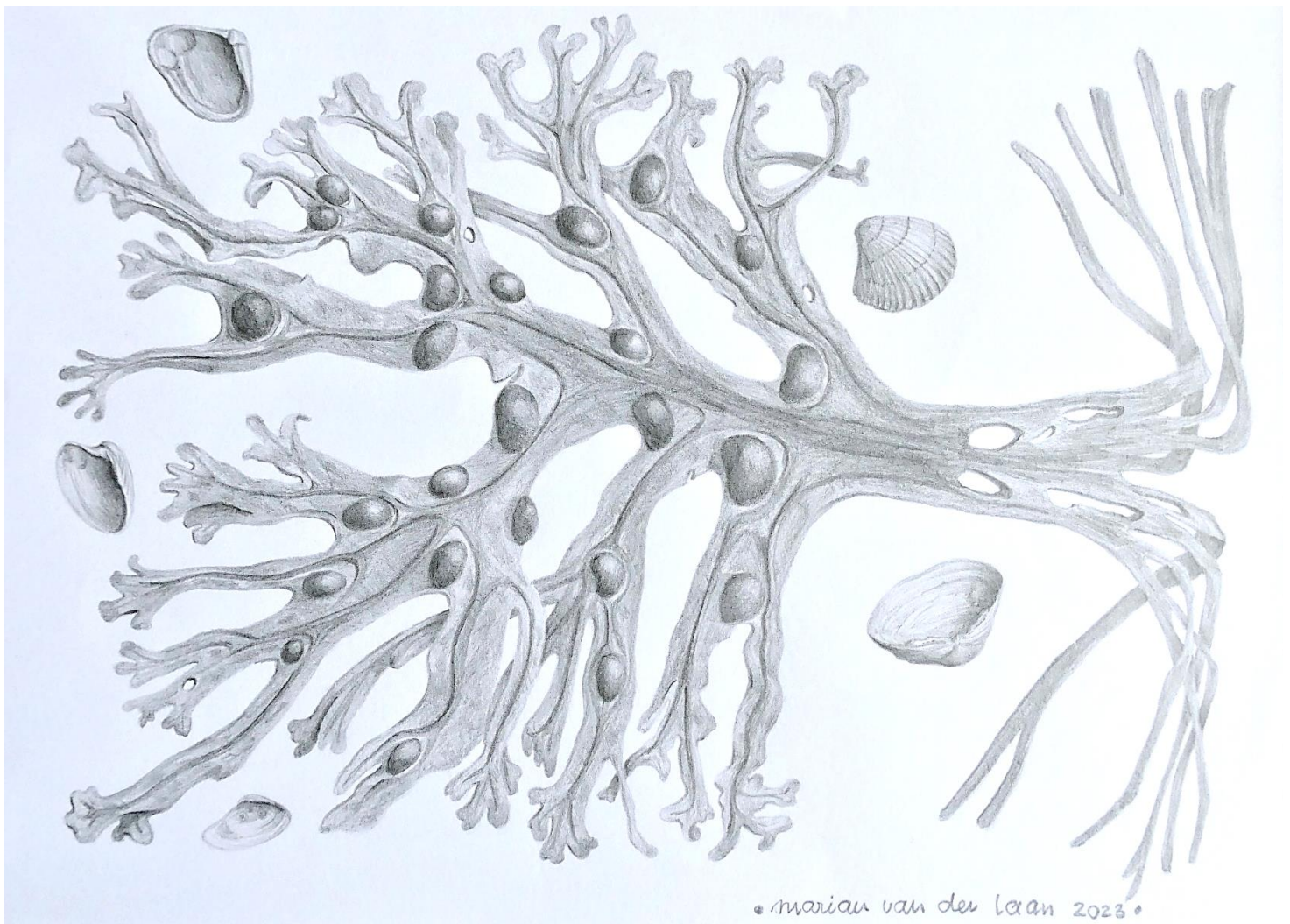
De lezingen worden kosteloos aangeboden door de NMV. Ook niet-leden zijn welkom. De lezingen beginnen steeds om 19.30 uur en inloggen kan vanaf 19.15 uur. De lezingen worden aan het begin van de maand aangekondigd in dit journal en tevens onder deze link op de NMV-website: <https://www.mycologen.nl/onderzoek/educatie/online-lezingen/>. Hier kun je ook eerdere online-lezingen terugvinden.

Ridder Ruud

Tijdens de algemene ledenvergadering heeft Ruud Maarschall afscheid genomen als voorzitter. Na de vergadering volgde een verrassing. Burgemeester Marjan van Kampen heeft Ruud onderscheiden tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau.

Als afscheidscadeau kreeg Ruud een prachtige tekening van Marian van der Laan.

Tijdens de ledenvergadering werd Johan Bos gekozen tot nieuwe voorzitter.

Het grote gaasvliegenproject

Binnen het Kenniscentrum Insecten (EIS) gaat dit jaar extra aandacht aangaasvliegen besteed worden. Alle determinatilitertuur is bij elkaar gezet, er komt een nieuwsbrief uit en er worden excursies georganiseerd. Doel is zoveel mogelijk informatie over gaasvliegen te verzamelen en beschikbaar te stellen. Meer informatie is te vinden op: <https://www.eis-nederland.nl/neuropterida>

Verder is bij Naturalis is een nieuwe soortzoeker gaasvliegen uitgekomen:

https://determineren.nederlandesoorten.nl/linnaeus_ng/app/views/matrixkey/index.php?epi=154 In deze soortzoeker zijn alle gaasvliegen opgenomen die er in Nederland zijn te vinden.

Filter op kenmerken

Biotoop ▼

Kop ▲

Kleur

Patroon

Wangvlek

Vlek tussen de antennen

Eerste (grote) antennesegment

Tweede antennesegment

Palpen/Tasters

Lijf ▼

Chrysopa abbreviata
Zandgaasvlieg

Chrysopa commata
Kommagaasvlieg

Chrysopa dorsalis
Dennengaasvlieg

Patroon

Zwarte streep over het midden van de kop (1)

9 zwarte stipjes (2)

Dun maantje op achterhoofd (1)

Chrysopa abbreviata
Zandgaasvlieg

Chrysopa commata
Kommagaasvlieg

Chrysopa dorsalis
Dennengaasvlieg

Van de Zoogdiervereniging

2023: het Jaar van de Meervleermuis

Het is juni, een zwoele avond. Het is eindelijk donker. In het dak van een doodgewoon huis in een doodgewoon dorp in Friesland, maakt de groep zich klaar voor de nacht. Ze dringen naar de uitgang....en dan vliegen ze de nacht in. Het is een kolonie meervleermuizen, met recht de meest bijzondere vleermuissoort van Nederland! Met hun voeten harken ze -in volle vlucht- talloze muggen van het wateroppervlak.

De meervleermuis is wereldwijd behoorlijk zeldzaam. Er zijn véél meer olifanten in de wereld dan meervleermuizen... Maar van oudsher zijn ze in Nederland in aardige aantallen aanwezig. Het is namelijk een typische soort voor uitgestrekte meren, kanalen en moerassen waar Nederland zo rijk aan is. De meervleermuis is daarmee een echt Nederlands boegbeeld, een soort grutto van de nacht!

Maar liefst 29 procent van de vrouwtjes van de Europese populatie krijgt haar jongen in Nederland. De vrouwtjes leven in grote kraamgroepen van honderd tot vierhonderd dieren die zeer plaatstrouw zijn aan hun verblijfplaats. Er zijn 65 tot 70 kraamgroepen in Nederland die ongeveer 175 gebouwen gebruiken als kraamverblijf.

Afname

De laatste jaren heeft de meervleermuis het moeilijk. Landelijk neemt het aantal meervleermuizen in Nederland al jaren af, van rond de 11.700 dieren in 1994 naar 7.000 dieren in 2021, met daarbij vooral de laatste jaren een sterke daling. Er zijn problemen met hun voedselaanbod (insecten), gebrek aan donkere plekken door onze lichtbronnen en verlies van verblijfplaatsen door isolatiemaatregelen voor de energietransitie. En door de verborgen nachtelijke leefwijze is er nog héél veel dat we niet weten over deze vleermuizen.

Daarom heeft de Zoogdiervereniging 2023 aangewezen als het Jaar van de Meervleermuis. In het Jaar van de Meervleermuis zetten de Zoogdiervereniging, Artis en talloze vrijwilligers de meervleermuis in het zonnetje (al zit de meervleermuis liever in het donker).

We vragen aandacht voor de soort; zorgen dat veel meer mensen de meervleermuis kennen en waarderen. We doen onderzoek om de levenswijze en uitdagingen van de meervleermuis beter te begrijpen. Bovendien gaan we met overheid, bouwsector en architecten om tafel, om te zorgen dat meervleermuizen in Nederland weer kunnen floreren.

Centrale plek in de organisatie is de website www.meervleermuis.nl . Hier is voor ieder kennisniveau (jong, oud, natuurliefhebber, professional of geïnteresseerde) informatie te vinden. Je vindt er ook contactgegevens, persberichten, merchandise en beeldmateriaal. We zullen ook de (sociale) media voorzien van een stroom berichten, video's en artikelen. Je hoort van ons in het Jaar van de Meervleermuis!

2023: Jaar van de meervleermuis

In het Oude Hof zijn uitgebreide velden met daslook te vinden. Daar komen veel insecten op af, waaronder de zeldzame zweefvlieg het vroegste gitje. Nu daar te zien!

spits elfje

smaragdlangsprietmot

vliegende speld

enkele-bandzweefvlieg

vroegste gitje

Martijn Oud ontvangt de Cool & Van der Lekprijs

Cool & Van der Lekprijs

Sinds 1989 kent de Nederlandse Mycologische Vereniging de 'Cool & Van der Lek-prijs', vernoemd naar Catharina Cool en H.A.A. Van der Lek die met de publicatie van "Het Paddenstoelenboekje" in 1913 de studie van de paddenstoelen voor het eerst populariseerden voor een groot publiek. Precies in die daad schuilt ook de motivatie van de prijs. Zij kan worden toegekend aan een persoon die eenmalig een grote prestatie in de mycologie of een belangrijke bijdrage tot de doelstellingen van de NMV heeft geleverd. Bijvoorbeeld het schrijven van een boek of publicatie, het opzetten van een meetnet, het maken van een film of website, het tot stand brengen van een actie voor popularisering van paddenstoelen. Puur beroepsmatige publicaties en activiteiten van professionele mycologen vormen in principe geen grond voor het toekennen van de prijs. De prijs wordt eens in de twee jaar toegekend, afwisselend op grond van een uitmuntende mycologische publicatie in de afgelopen vier jaren en op grond van verdienste voor de NMV of de mycologie in zijn algemeenheid. De gehuldigde houdt op de dag van de prijsuitreiking de 'Cool & Van der Lek-lezing'.

Martijn Oud

Over de toekenning aan Martijn Oud staat op de website van de NMV te lezen: Martijn Oud heeft op verschillende manieren bijgedragen aan de vereniging en aan de mycologie in het algemeen. Zo is hij al jaren districtscoördinator voor Noord-Holland, vele jaren nam hij de PR op zich in een rol waarin hij niet alleen de pers te woord stond maar ook de voorlichtingskraam beheerde en bemande op activiteitsdagen waar de NMV vertegenwoordigd was. Dat deed hij met verve. Daarnaast heeft hij vooral heel veel werk gemaakt van de publicaties bij NatureToday: alleen al in de periode 2009-2022 verschenen meer dan 300 natuurberichten van zijn hand! Daarnaast redigeert hij de mycologische natuurberichten die door andere geschreven zijn. In zijn eigen provincie richtte Martijn de paddenstoelenwerkgroep "Noordkop" op die vele drukbezochte excursies per jaar organiseert. Hij is hiermee het gezicht van Noord-Holland geworden.

Van de KNNV Uitgeverij:

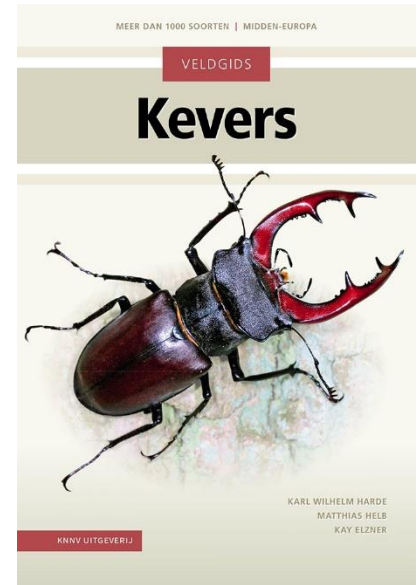
Er is een nieuwe uitgave van de **Veldgids Kevers**

Al 40 jaar hét standaardwerk in Europa. De 'Veldgids Kevers' behandelt meer dan 1000 soorten van Midden-Europa. Gedetailleerde kleurentekeningen en beschrijvingen helpen om de soorten snel en betrouwbaar te herkennen. Aangevuld met informatie over biologie, leefgebieden, bedreigingen en bescherming. Een must voor vakmensen en insectenliefhebbers.

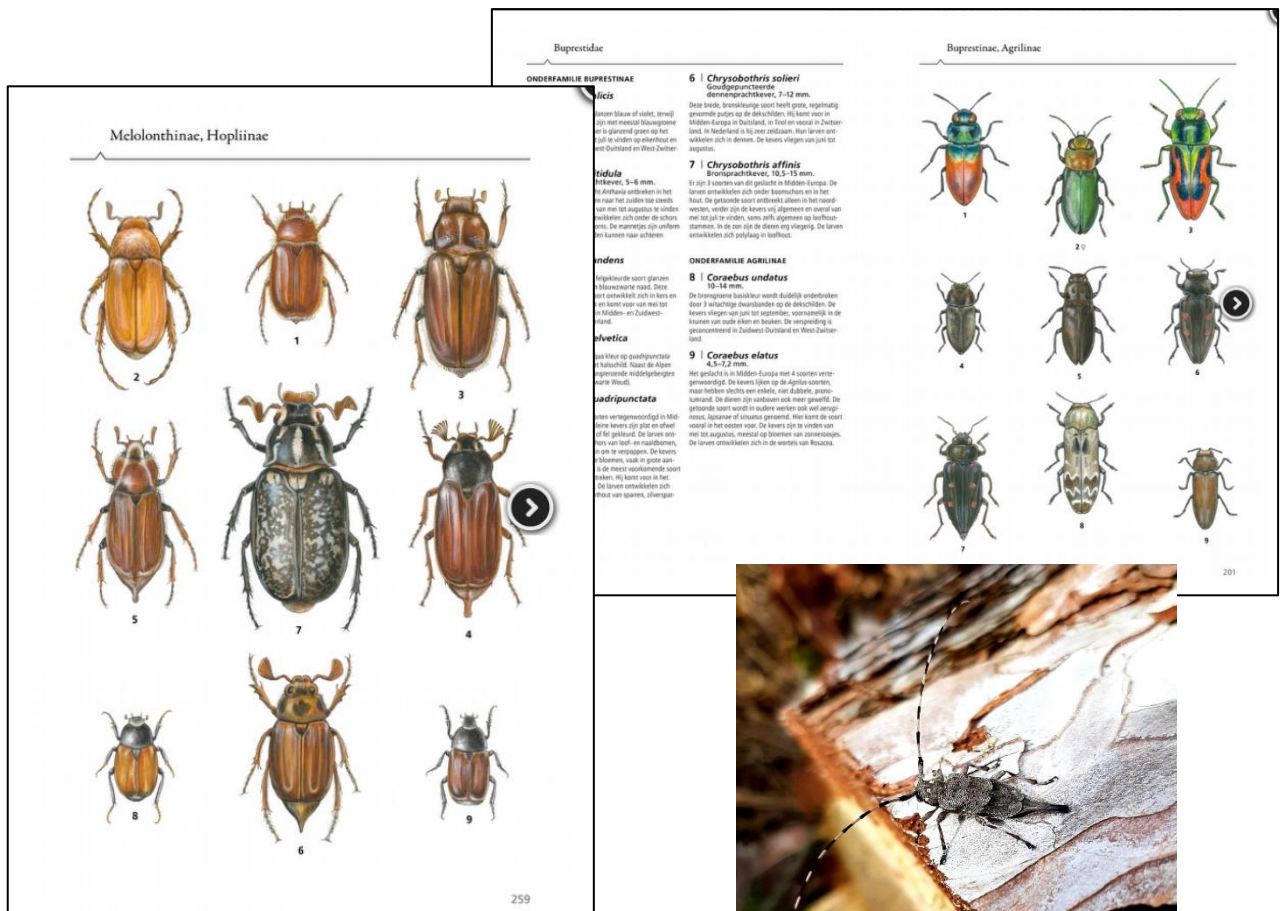
Kevers zijn de meest soortenrijke groep insecten en komen in bijna alle landschappen op aarde voor. Tot op de dag van vandaag worden er nog steeds nieuwe soorten ontdekt. Ze kunnen rennen, springen, zwemmen, duiken en vliegen en vele delen ons leven.

De 'Veldgids Kevers' is de gids die je nodig hebt om kevers te herkennen. Na een uitgebreide inleiding over de ecologie, lichaamsbouw, voortplanting etc. volgt het soortendeel waarin meer dan 1000 soorten kevers worden afgebeeld en beschreven.

Meer dan 1000 kevers van Midden-Europa snel en betrouwbaar herkennen
 Meer dan 1100 gedetailleerde tekeningen in kleur
 Informatie over biologie, leefgebieden, bedreigingen en bescherming.

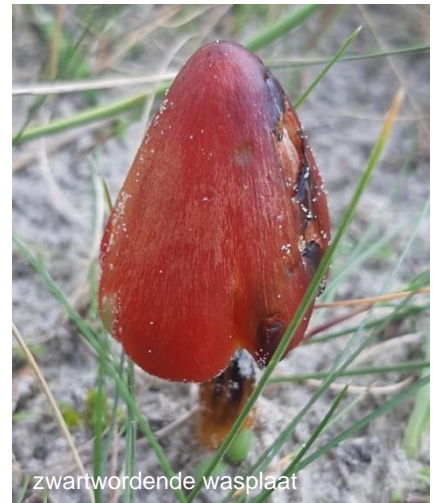
Veldgids Kevers (Paperback)
 € 39,95
 ISBN: 9789050118811

Van de Nederlandse Mycologische Vereniging:

Zwartwordende wasplaat, paddenstoel van het jaar 2023

Wasplaten worden wel gezien als de orchideeën onder de paddenstoelen. Hun aanwezigheid in schrale graslanden, bermen en andere habitats is dan ook een belangrijke graadmeter voor een goede natuurkwaliteit en een indicatie voor goed natuurbeheer. Samen met Knotszwammen (*Clavariopsis* s.l.), Aardtongen (*Geoglossum* s.l.) en Staalstelen (*Entomola* spp.) maken zij deel uit van zogenaamde wasplaatgraslanden. Een van de algemeenste wasplaten is de Zwartwordende wasplaat (*Hygrocybe conica*). De Zwartwordende wasplaat wordt niet alleen in natuurgraslanden gevonden, maar ook bijvoorbeeld in bermen en op dijken. Juist nu er een beleid is (bijvoorbeeld door gemeenten en waterschappen) om meer aan natuurontwikkeling te doen door middel van vershraling van bijvoorbeeld bermen, dijken en gazons, is het interessant om na te gaan waar de Zwartwordende wasplaat wordt gevonden. Ook zien we dat particulieren hun gazon vershralen door het niet meer te bemesten.

zwartwordende wasplaat

In 2022 was de Vliegenschwam de paddenstoel van het jaar. Meer dan 40,000 waarnemingen zijn in 2022 op waarneming.nl van deze paddenstoel vastgelegd! Ook in 2023 wil de NMV ook weer het publiek betrekken bij het doen van waarnemingen van de paddenstoel van het jaar. In die zin is de Zwartwordende wasplaat een mooie symboolsoort om het publiek te vragen om naar schrale bermen, graslandjes, dijken etc. te gaan kijken, of er wasplaten voorkomen en deze door te geven op bijvoorbeeld waarneming.nl. Vergelijkbaar met het Vliegenschwamproject zal er een publiciteitscampagne gestart worden met bijvoorbeeld mededelingen op Nature Today om waarnemingen van de Zwartwordende wasplaat vast te leggen.

duinwasplaat

De Zwartwordende wasplaat is redelijk algemeen en goed herkenbaar. Wel kan in de duinen nog een andere zwartwordende wasplaat voorkomen: de Duinwasplaat (*Hygrocybe conicoides*). Hierbij is de zwartverkleuring langzaam en onvolledig. De 'echte' Zwartwordende wasplaat verkleurt veel sneller en wordt uiteindelijk volledig zwart.

De Duinwasplaat heeft verder een drogere hoed en plaatjes met sterke rood of oranjetinten en is hierdoor in het algemeen goed te onderscheiden van de Zwartwordende wasplaat. Deze laatste soort heeft blekere, geelwitachtige plaatjes en een iets kleverige hoed. De Zwartwordende wasplaat komt ook voor in drie variëteiten. Het gaat om *H. conica* var. *chloroides* (Gele zwartwordende wasplaat), *H. conica* var. *conica* (Gewone zwartwordende wasplaat) en *H. conica* var. *conicopalustris* (Gestreepte zwartwordende wasplaat).

Activiteiten werkgroepen

Paddenstoelenwerkgroep "De Noordkop".

Telefonisch opgeven voor een excursie op de vrijdagavond voor de excursiedag tussen 18:00 en 20:00 (Mobiel 0629299052) Coördinator: Martijn Oud, mnaj.oud@ziggo.nl

Het programma staat op de website.

Strandwerkgroep

Deelnemers die mee willen rijden kunnen zich aanmelden bij W. Kerkhof. We verzamelen daarvoor op het parkeerterrein aan de zuidkant van station Alkmaar-Noord.

In het nieuwe jaar starten we met twee bezoeken aan stranden van Bergen en Egmond. Hopelijk brengen stormen of aanhoudende oostenwind leuke aanspoelsels dicht bij huis. In maart kijken we wat de recente zandsuppletie op het Hondsbossche strand heeft achtergelaten. Bij de excursie in april hopen we twee of drie verschillende strandjes op de 2^e Maasvlakte te onderzoeken.

- 21-5-2023, Petten, 11.00-13.00, verzamelen bij restaurant Zee en Zo in Petten.
- 29-6-2023 IJmuiden, 19.00 uur avondexcursie, verzamelen strandopgang bij de parkeerplaats of 18.30 bij station Alkmaar Noord.
- 8-7-2023 Zeeland, dagexcursie op zaterdag, vertrek 8.30 Station Alkmaar Noord, zuidzijde, aanmelden verplicht.

Plantenwerkgroep

De Plantenwerkgroep gaat weer op pad. Er worden voor de korte termijn excursies ingepland. Meer informatie bij Pieter Korstanje, tel. 072-5622278, f2hheipie@hetnet.nl

De Mossenwerkgroep

De Mossenwerkgroep is weer in zomerrust. Vanaf september worden er weer excursies georganiseerd. Deze worden soms kort van tevoren gepland en komen op de website.

Meer informatie bij Pieter Korstanje, tel. 072-5622278, f2hheipie@hetnet.nl

De Dinsdaggroep

Coördinator: Jannie Nijman, tel. 072 - 5615605, e-mailadres: j.nijman66@upcmail.nl

De dinsdaggroep start in principe om 13.30 uur. Sommige excursies kosten geld, dan staat dat vermeld. Het is handig om een duinkart van het PWN-gebied aan te schaffen/mee te nemen. Autobezitters die mensen mee willen nemen, graag even melden via de mail.

Voor informatie over de Dinsdaggroep: mail naar Jannie Nijman, j.nijman66@upcmail.nl

Mei 2023

02/05 Anna Paulowna, Kruiszwijn, start Molenvaart 2, 1761 AJ aldaar.

09/05 Alkmaar, Geestmerambacht, start ingang Vlasgat.

16/05 Bergen, parkeerplaats Uilenvangersweg aan de Zeeweg, naar de Voert.

23/05 De Woude, start pontje aan de Provinciale weg N 246, weidevogels.

30/05 Egmond-Binnen, Rinnegom, Heerenweg t/o 103, ingang Diederik.

De Woensdaggroep

Zie de website voor actuele informatie: <https://alkmaar-denhelder.knnv.nl/werkgroep/woensdaggroep/>.

Marianne Knip is de nieuwe coördinator, mknip@jxm.nl

03/05 Sint Maartensvlotbrug, Wildrijck, wilde hyacinten.

Start en parkeren: Zeeweg 2A, 1753 BB Sint Maartensvlotbrug. Aanvang 10:00 uur.

10/05 Twisk, Waterberging Twisk, vogels. Noorderweg Twisk o.l.v. Cor Thomas

Start en parkeren vlakbij De Beulakker 3, 1676 GM Twisk. Aanvang 10:00 uur.

17/05 Oudkarspel, varen. Eerst koffie en verhaal o.l.v. Marianne Knip en Herman Wolfswinkel.

Start: Het Behouden Huis, Dorpsstraat 850, 1724 NV Oudkarspel. Kosten € 10,00.

Aanvang 10:00 uur. Opgave verplicht twee weken van tevoren bij Marianne Knip mknip@jxm.nl

24/05 Koedijk, Geestmerambacht. Vogels, planten en vlinders o.l.v. Ruud Costers.

Start en parkeren bij het Vlasgat in Koedijk. Aanvang 10:00 uur.

De IJsvogelwerkgroep

De IJsvogelwerkgroep knapt broedwanden op en monitoort het gebruik ervan. Meer informatie bij Rutger Polder (ook voor het doorgeven van waarnemingen) 06 23181433, 1815jk232@hetnet.nl.

Kopij Bladluis

Kopij voor de volgende Bladluis kan naar Pieter Korstanje: vbs@regioalkmaar.knnv.nl